
Til: Arter og Naturbeskyttelse (naturbeskyttelse@mst.dk)
Fra: (Ingen afsender)
Titel: Høringssvar - Naturplaner - Høring af Natura 2000-planer 2022-2027
E-mailtitel:
Sendt: 03-06-2022 14:36
Bilag: Høringssvar Syddjurs Kommune.pdf; Opsummering.html;

Sag nr. 2022 - 41965: Høringssvar naturplaner -MJY - Kobberrhage Kystarealer

Modtaget via hjemmesiden den 03-06-2022 14:36:04

Kvitteringsnummer: tpygnpzme8

MILJØSTYRELSEN
Tolderlundsvej 5
5000 Odense C

20-05-2022
Sagsnummer: 22/12742
Sagstype: KLE 01.05.18
Dok nr. 107240/22
E-mail: natur@syddjurs.dk

Hørings svar, udkast til Natura 2000-planer 2022-27

Sammenfatning:

Vi vurderer overordnet, at planerne, som de foreligger i udkast, er så ukonkrete i deres målsætninger, at de i praksis ikke forpligter stat, kommune og private til en effektiv indsats for biodiversiteten. De kan læses sådan, at de kun forpligter til at levere god tilstand i henhold i den næste basisanalyse, mens selve direktivets formål om biodiversitet i bredere forstand ikke nødvendigvis bliver nået. Stedvist optræder formuleringer, der viser forståelse for denne problemstilling, og vi opfordrer til, at denne forståelse finder vej til afsnittet om målsætninger og retningslinjer.

Generelle bemærkninger til planforslagene:

Planerne er efter vores vurdering utilstrækkelige, fordi målsætningerne i alt for høj grad er baseret på basisanalysernes data, som er uegnede som eneste grundlag for forvaltningen. Hvis planerne skal blive egnede som bindende forvaltningsgrundlag, er det afgørende, at målsætningerne gøres meningsfulde og meget mere konkrete, samt at der åbnes mere for at basere forvaltningen på supplerende viden.

I henhold til målsætningsbekendtgørelsens § 4 skal fastsættelsen af mål for naturtilstanden ske på grundlag af:

1. basisanalyserne,
2. områdets aktuelle og potentielle betydning for sikring af gunstig bevaringsstatus på biogeografisk niveau inden for Danmarks grænser for de naturtyper og levesteder for arter, som området er udpeget for, og
3. en konkret afvejning af evt. modstridende naturinteresser inden for det enkelte internationale naturbeskyttelsesområde.

Basisanalysernes kortlægning og tilstandsvurdering er begrænset egnet til at vurdere tilstand og udvikling på helt lokal skala.

DCE har gjort opmærksom på det på <https://novana.au.dk/naturtyper/kortlaegning>:

”

Kortlægning og tilstandsvurdering egner sig til at beskrive trusler mod biodiversiteten,

Plan og Udvikling

Lundbergsvej 2
8400 Ebeltoft

Postadresse

Lundbergsvej 2

Tlf.: 87 53 50 00
syddjurs@syddjurs.dk
www.syddjurs.dk

8400 Ebeltoft

som kan håndteres i forvaltningen – for eksempel kan kortlægningen pege på udfordringer på lokaliteten såsom manglende græsning, afvanding ved grøfter eller dræn, homogenisering og fjernelse af positive strukturer eller næringsstofbelastning. Men metoden giver ikke retningslinjer for valg af virkemidler til at håndtere disse trusler.

Naturtilstandsvurderingen fritager derfor ikke arealforvalteren for ansvaret for at vælge virkemidler, som positivt understøtter biodiversiteten i de forvaltede områder. En maskinel slåning på det forkerte tidspunkt kan forbedre strukturindikatorerne, men samtidig ødelægge levestedet for sårbare arter såsom sommerfugle, fx isblåfugl knyttet til muse-vikke eller engperlemorssommerfugl knyttet til almindelig mjøduurt.

Kortlægningsmetoden er en omkostningseffektiv og robust metode, men dermed også en relativt grov metode. Vurderinger af det enkelte areals udvikling over tid er påvirket af kortlægnings tidspunkt og den enkelte inventør, og vurderinger over tid på habitatområde- eller nationalt niveau er påvirket af metodeændringer og omfanget af kortlægning. Det er derfor vigtigt at sammenholde informationerne fra kortlægningen med den viden man i øvrigt har om området specifikt og naturtypen generelt.”

Sidste sætning understreger, at basisanalysen ikke kan stå alene som forvaltningsgrundlag. Der er tilfældige variationer, som har minimal betydning på regional skala, men som på lokalitetsniveau kan have stor, men misvisende betydning. Det har for eksempel stor vægt på lokal skala, om der registreres enkelte individer af problemarter. En horsetidsel, der helt naturligt står i en kokasse på et godt overdrev, trækker urimeligt meget ned i artsindekset. En konkret målsætning om at et givent areal skal have en bestemt naturtilstand, vil således bygge på et datasæt, der er alt for følsomt overfor tilfældigheder.

Der er også en vægtning af de enkelte parametre, der ikke giver mening på lokalitetsniveau. For eksempel har det stor betydning for det enkelte områdes tilstandsvurdering, om der er græsning eller ej, mens det ikke har separat vægt, hvilken effekt, græsningen har. Det bliver ikke registreret, om græsningen giver en rig blomstring, eller om græsningen er så hård eller selektiv, at den har fjernet blomstringen. De foreliggende planer skelner således ikke mellem biodiversitetsfremmende græsning og destruktiv græsning, der udrydder bestøvende insekter på få uger og som over en årrække vil fremme græsser frem for urter. Planerne vil derfor, som de foreligger, ikke give nogen tydelig hjemmel til at sætte ind overfor overgræsning eller anden drift, der giver en homogen og artsfattig natur.

Dette er en meget alvorlig mangel i planen.

Der er med afsæt i DCEs egne ord ovenfor behov for at supplere med målsætninger, der inddrager eventuel anden viden, f.eks. kommunens lokalkendskab. Hvis man ikke supplerer de konkrete målsætninger med sådanne præciserende målsætninger, men alene forvalter efter tilstandsvurderingen, vil man risikere at mangle hjemlen til at indføre nødvendige indsatser på arealer, der har en god tilstandsvurdering, men reelt en lav naturkvalitet. Det kan f.eks. være fåregræssede heder uden blomster eller brakpudsede overdrev. I begge tilfælde kan målsætningen være nået, fordi der ikke er tilgroning. Der er dog heller ikke den ønskede biodiversitet, men der er ingen adgang til at ændre driften, før biodiversitet fylder mere i målsætningen.

Man risikerer også at gennemtvinge unødvendige eller skadelige tiltag på arealer som har en dårlig tilstandsvurdering, men kan være levesteder for græsningssårbare truede arter, jf. nedenstående citat fra SMV'en for Mols Bjerge.

Hvis Natura2000-planerne skal fremme biodiversitet og dermed leve op til habitatdirektivets formål, bør der indgå en mere grundig og alsidig afvejning af modsatrettede interesser.

I planudkastene er der tilsyneladende kun foretaget en afvejning af naturtyper og arter på udpegningsgrundlagene. I henhold til målbekendtgørelsens § 5 skal der ved denne afvejning lægges særlig vægt på bl.a. prioriterede naturtyper og arter og bilag IV-arter, mens der kan lægges særlig vægt på bl.a. nationale naturværdier som rødlistede arter og arter af særlig dansk kultur- og naturhistorisk interesse. Så længe man ikke hindrer bl.a. en god tilstand af naturtyperne, er der altså intet til hinder for at planerne efter afvejning af modsatrettede interesser får som målsætning, at driften af naturtyperne på udpegningsgrundlaget samtidig også skal sikre og om muligt fremme nationalt sjældne eller rødlistede arter. På overdrev og heder vil det bl.a. indebære en rig og alsidig blomstring. Det er muligvis dette, der menes, når det i planerne fremgår, at der er fokus på naturlige processer, men i så fald er det oplagt at skrive det så klart, at det er til at forvalte efter.

I den gældende Natura2000-plan 2016-2022 for Mols Bjerger med kystvande indgår følgende i afsnittet om modstridende interesser:

-"Naturpleje med græssende dyr til varetagelse af hensynet til overdrevsnaturen indebærer en tendens til at fremme helt græsdominerede naturforhold. Dette kan indebære en konflikt med opretholdelse af strukturelt varieret natur som hede, enebærkrat og egekrat. Det prioriteres at sikre strukturel variation i de plejekrævende naturtyper.(...)."

Det er en meget værdifuld præcisering, og det er derfor meget kontraproduktivt, at den er fjernet i det nuværende planudkast.

Pointen om strukturel variation er formuleret løst i planforslaget, f.eks. således:

"I området skal der være mulighed for en forvaltning, der giver plads til større variation i naturen og om muligt mere naturlige forhold for forskellige arter"

og i retningslinjen

"Der arbejdes for at sikre de lysåbne terrestriske naturtyper en hensigtsmæssig hydrologi, drift og pleje. "

Disse formuleringer er kun hensigtserklæringer og for uklare til at stå i selve planen. Det er jo selve Natura2000-planen, der skal sikre *"muligheden for en forvaltning, der giver større variation"*, netop ved at præcisere, hvad der er målet med plejen. Uden klare mål bliver det umuligt at vurdere, hvad der menes med retningslinjen om *"hensigtsmæssig hydrologi, drift og pleje"*. Derfor hører disse formuleringer hjemme i en formåls erklæring med planen, men inde i planen bør de være klare og konkrete.

Et forslag til omskrivning kunne være: *Forvaltningen skal give plads til størst mulig naturlig variation, og "de lysåbne terrestriske naturtyper skal have en så naturlig hydrologi som muligt og sikres en drift og pleje, der skaber og bevarer strukturel variation og levesteder for flest mulige arter"*

Vi vil derfor på det kraftigste opfordre til, at biologisk afgørende strukturer som f.eks. strukturel variation, rig blomstring og bevarelse af nationalt truede eller rødlistede arter bliver skrevet tydeligt ind som overordnede målsætninger for de enkelte naturtyper, og at de tydeligt har samme vægt som de konkrete målsætninger, der er baseret på basisanalyser. Så kan man ikke længere nøjes med at levere kort græs og fravær af vedplanter ved at overgræsse og brakpudse. Man bliver vejledt til at levere naturlige processer,

afgørende levesteder og biodiversitet, og så bliver planerne væsentligt mere værdifulde for naturen.

Konkrete bemærkninger til de enkelte Natura2000-områder

Kobberhage Kystarealer: Det er problematisk, at slidskader på vegetationen ikke indgår i basisanalysen. Der er tydelige problemer med parkering, kørsel og gående færdsel på tør hede og kalkoverdrev. Det gælder især i den nordlige del af området, men også i den sydlige del har parkering og vigelommer langs vejen forringet naturen og fortrængt arter som Smalbladet klokke og Nikkende kobjælde. Strandbadning og den gående færdsel på kalkoverdrevet ved Boeslum Strand gør, at blomstringen af kællingetand, blåhat og engelskgræs er stærkt begrænset. Færdslen fremmer en stadig mere rajgræsdomineret, blomsterløs vegetation og er efter kommunens vurdering en langt større trussel mod biodiversiteten end at der ikke er en konstant drift på arealet. Vi opfordrer derfor til, at planen imødegår problemet gennem passende målsætninger om f.eks. strukturel variation og rig, alsidig blomstring. Dette vil give kommunen en fortsat klar hjemmel og pligt til at håndtere problemet.

Syddjurs Kommune har søgt at håndtere problemer med kørsel og parkering på heden ved at spærre med store sten langs Trojavej.

Det fremgår af basisanalysen, at der ikke er drift på hedearealet. Det er ikke korrekt. Der bliver med års mellemrum foretaget slåning med fjernelse på dele af det største hedeareal.

Begtrup Vig og kystområder på Helgenæs

Overdrevsarealerne ved Dragsmur er et eksempel på at der er behov for en væsentlig præcisering af begrebet "hensigtsmæssig drift og pleje". Områderne var i 2016 efterårsgræsset med får. I 2018 blev græsningen omlagt til at fårene kom på primo maj, så enhver tilgængelig blomstring og frøformering var elimineret primo juni. I Natura2000-planen var det ikke præciseret, hvilken tilstand, græsningen skal medføre, og derfor var det ikke i strid med planens bevaringsmålsætninger, selvom det udryddede enhver tilknyttet bestøverfauna og dermed var i modstrid med habitatdirektivets formål om at bevare biodiversitet. Vi vil derfor igen opfordre til, at målsætningerne bliver så konkrete, at de bliver til at forvalte efter, og samtidig retter sig mod faktisk biodiversitet og ikke kun de parametre, der indgår i basisanalysen.

Stubbe Sø

Efter Syddjurs Kommunes opfattelse er der en lille forekomst af tidvis våd eng, 6410., der ikke er kortlagt, se indsatte kort.

Forekomsten ligger i et større åbent område, der er for tørt til at være eng og har været for hårdt afgræsset til at rumme en alsidig overdrevsflora. Før græsningen blev indstillet, var der en bestand af Humlerovbille (rødlistet VU).

Vi opfordrer til, at arealet med 6410 medtages i planen og at der opstilles en målsætning om en græsningsdrift, der bevarer arealet i god tilstand og samtidig realiserer det omgivende areals potentiale for artsrig natur.

Mols Bjerger med kystvande

Mols Bjerger rummer mange modsatrettede interesser, herunder ønsker om uhindret offentlig færdsel og høj dyrevelfærd, der kan opfattes som i modstrid med en hensigtsmæssig drift og pleje. Der er både økonomiske interesser og friluftinteresser, der skaber et pres for en minimumsforvaltning, der kun gennemfører det, planen entydigt forpligter til, og ellers åbner for andre interesser, selvom det vil skade biodiversiteten og dermed formålet med planlægningen. Der er derfor særligt på Mols et presserende behov for at planerne præcist og konkret angiver, hvilken tilstand, udpegningsgrundlagets naturtyper skal fremstå i. Jo mere, der overlades til faglig fortolkning, desto mere kompliceret og konfliktfyldt vil planlægningen blive, og desto mere bliver det tvivlsomt, at den rette drift bliver gennemført.

Behovet er blevet yderligere aktuelt efter beslutningen om at etablere naturnationalpark på de statsejede arealer i området. Efter kommunens opfattelse vil en væsentlig ændring af græsningsintensitet på statsejede arealer skulle anmeldes til kommunen i henhold til NBL § 19b, og kommunen har således fortsat en myndighedsrolle på statsejede arealer. Vi opfordrer derfor MST til at invitere NST og Syddjurs Kommune til samarbejde om at udvikle Natura2000-planens målsætninger inden planens vedtagelse. Så kan målsætningerne udvikles på baggrund af fælles, konkret viden om områdets muligheder og udfordringer. Herunder kan det undersøges, om en naturnationalpark vil indebære en direktivstridig drift, så der vil skulle kompenseres i andre Natura2000-områder, eller om der kan opstilles målsætninger i Natura200-planen, som naturnationalparken vil kunne opfylde.

Som generelt og i de andre planer er der behov for en bedre håndtering af modsatrettede interesser. I SMV'en fremgår:

"I og omkring Natura 2000-området findes bestande af en lang række sjældne og rødlistede arter med repræsentanter inden for næsten alle artsgrupper, af bl.a. insekter, edderkopper, fugle, karplanter, svampe, laver, mosser, padder, krybdyr og pattedyr samt bestande af fredede arter af padder, krybdyr og orkidéer, heriblandt moseperlemorsommerfugl, komma- og spættet bredpande, sumpgræshoppe, overdrevsskarnbasse, mørk hvepsebi, mariehøneedderkop, hedelærke, sortspætte, grønspejle, rødrygget tornskade, vår-ærenpris, kantet kohvede, krognæb-star, knopnelike, skarlagens- og rosenrød vokshat, tykgrenet køllesvamp, tue-poresvamp, glinsende kernelav, tætgrenet børstemos, spidssnudet frø, markfirben, odder, lækat og mange andre. En realisering af planens indsatsprogram forventes at forbedre levevilkårene for disse arter sammen med indsatsene for habitatnaturtyper og -arter. Bl.a. vil det sikre at lysåbne naturtyper i høj grad holdes lysåbne til gavn for de lave, lyskrævende organismer, idet intensiv sommergræsning dog kan have en negativ effekt på bl.a. insekter, som er afhængige af blomstrende urter."

Det er ukvalificeret ønsketænkning, at planerne i den nuværende form vil gavne alle disse arter. Arter som markfirben, blåhathvepsebi og mariehøneedderkop vil forsvinde i løbet af få uger eller måske få år med en græsning, der giver en monoton og pollenfattig struktur om sommeren. Hvis det er målet med planen, at den også skal gavne disse arter og arter med lignende behov, er det meget positivt, og i tråd med vores anbefalinger ovenfor, men det skal følges op i planen med præciserende målsætninger og retningslinjer, der sikrer, at det sker.

Med venlig hilsen

Syddjurs Kommune
Plan, Udvikling og Natur

Opsummering af indberetning

Nedenfor vises de oplysninger som er blevet indberettet.

Afgiv høringssvar

Afsender af høringssvar	Syddjurs Kommune
Afsenders e-mailadresse	
Afsenders telefonnummer	
Interessenttype	Kommunal myndighed
Tilføj kontaktperson	
Høringssvaret er af generel karakter	
Områdenavn	Stubbe Sø
Områdenummer	48
Datagrundlag	
Indsatsprogram	✓
Lovgrundlag	✓
Modstridende interesser	✓
Målsætninger	✓
Rollefordeling	
Strategisk Miljøvurdering (SMV)	✓
Udpegningsgrundlag og områdeafgrænsning	✓
Økonomi	
Andet relateret til høring af Natura 2000-planer	
Skriv høringssvar	Vedlagt Syddjurs Kommunes høringssvar til de fremlagte forslag til Natura2000-planer.
Vedhæft dokumenter og/eller billeder	Høringssvar Syddjurs Kommune.pdf

Indsendt 03-06-2022 14:36. Kvitteringsnummer TP-YGN-PZ-ME8.